

HIMMELI

SVENSKA KYRKANS SVERIGEFINSKA MAGASIN 2019

Surun alla on ilo

SORGEN ÄR HEDERSGÄST
Sorgen renar och glädjen
finns därunder, säger
Ritvaelsa Seppälä som
blev ensam kvar.

NYA
HIMMELI
PÅ
*meänkieli
suomi
svenska*

+ Arkipiispa:
Yhdessä tässä ja nyt

"Sen joka suree pitää antaa
itkeä ja puhua." Anna, 10 v.

Ruotsin kirkko

FOTO: KRISTINA STRAND LARSSON

Yhdessä tässä ja nyt

On pyhäinpäivä. Sytytämme kynttilän maanrajaan. Aivan kuin nykyhetken ja ikuisuuden välissä olisi saranat. Kynttilät syttyvät – kaipauksen, ikävän ja toivon kynttilät.

Pyhäinpäivä on kuin metsäaukio, jossa suru saa levätä. Elämän Jumala on lähellä.

Kynttilän syttyessä saamme seisahtua lepäämään tähän hetkeen, läsnäoloon ja lohdutukseen. Kynttilöiden sytyttäminen luo välillemme yhteyden. Olemme täällä yhdessä jakamassa elämää. Sitä mikä tekee kipeää sekä sitä mikä kantaa ja antaa voimaa.

HIMMELI, jota pidät kädessäsi, näyttää tietä yhteyteen, toivoon ja lohdutukseen. HIMMELI avaa myös oven kotiseurakuntaasi. Siellä voit yhdessä toisten kanssa sytyttää kynttilän ja pysähtyä hetkeksi. Siellä saamme kokea Jumalan kantavan meitä elämässä. Hän on aina suurempi kuin uskomme, ajatuksemme ja tuntemme.

ANTJE JACKELÉN
arkkipiispa

Tillsammans i det som är

Liv i allhelgonatid. Vi tänder ljus så nära jorden vi kan komma. Vi kan uppleva att det liksom finns gångjärn mellan nuet och evigheten. Längtans ljus, saknadens ljus och hoppets ljus.

Allhelgonatid kan vara en glänta där sorgen får ro. Livets Gud är nära. Att tända ett ljus är ett sätt att stanna upp i det som är, söka vila, närvaro och förtröstan. Att tända ljus tillsammans skapar gemenskap. Vi är här tillsammans och kan dela liv med varandra, både det som gör ont och det som lyfter och bär.

HIMMELI, som du håller i din hand, vill visa vägar till gemenskap, hopp och tröst. HIMMELI vill även vara en dörr till din hemförsamling, där det varje dag finns medmänniskor som är redo att tillsammans tända ljus och stanna upp en stund i det som är.

När vi är där vi är kan vi få uppleva att våra liv bärs av den Gud som alltid är större än det vi tror, tänker och känner.

ANTJE JACKELÉN
ärkebiskop

Yhessä tässä ja nyt

Elämä Pyhämiestenaikana. Met sytyttämää kynttilöitä niin lähelä maata ko met saatama. Met saatama tuntee ette oon niinku saranot nykyajan ja ikusuuen välissä. Kaivun, ikävyyen ja toivon kynttilät.

Pyhämiestenaika saattaa olla aukko missä suru saapi lepoa. Elämän Jumala oon lähelä. Sytyttää kynttilän oon yks keino seisahtaa siinä hetkessä, hakea lepoa, läsnäoloa ja lohtua. Sytyttää kynttilän yhdessä antaa yhteyttä. Met olema täälä yhdessä ja saatama jakkaa elämää toisten kans, niin sitä mikä tekkee kipeää ko sitä mikä nostaa ja kantaa.

HIMMELI, jota sie piätät käessä, näyttää tietä yhteytheen, toihvoon ja lohtuun. HIMMELI oon kans ovi sinun kotiseurakunthaan, missä oon lähimäisiä joka päivä, jotka oon valhmiina yhdessä sytyttämähään kynttilän ja seisahtamhaan vähän aikaa tässä ja nyt.

Ko met olema tässä ja nyt, met saatama tuntee ette meän elämää kantaa Jumala, joka oon aina suurempi ko mitä met uskoma, aattelemma ja tunnema.

ANTJE JACKELÉN
arkkipiispa

Kyrkan-sovellus

Sovellus Kyrkan sopii esikouluikäisille lapsille. Sen avulla voi mm. pelata memoripeliä Nooan arkin eläimillä, soittaa urkuja tai kaataa vettä kastemaljaan.

Kolme filmiä kertoo kirkollisista toimituksista: mummon hautajaiset, pikkuveljen kaste ja häät.

Kyrkan-sovellus ei sisällä mainoksia tai ostotarjouksia.

Lataa sovellus hakusanoilla: ”Kyrkan” tai ”Svenska kyrkan”.

Kyrkan appen

Kyrkan är Svenska kyrkans app för barn i förskoleåldern. I den kan du besöka en kyrka för att bland annat spela memory med djuren i Noas ark, spela på orgeln eller hälla vatten i dopfunten.

I appen finns också tre korta filmer. *Farmors begravning*, *Lillebrors dop* och *Vigsel i kyrkan*.

Appen Kyrkan erbjuder inga köp inuti appen och är helt fri från reklam. Du laddar ned appen med sökorden ”Kyrkan” eller ”Svenska kyrkan”.

Lue myös/Läs mer på svenskakyrkan.se/om-appen-kyrkan

Kyrkoguiden opastaa seurakuntaan/visar vägen till församlingen

Finska julsånger

SJUNG IN JULEN tillsammans och bidra till årets julkampanj

Musik och sång leder ofta rakt in i våra hjärtan. Därför kan vi också sjunga julen in i våra hjärtan.

Redan 1973 initierade Finska missionssällskapet en ny jultradition i Finland, De vackraste julsångerna. I samarbete med församlingar bjöd man in människor till att sjunga in julen tillsammans i kyrkor och på andra platser för att samla in pengar till missionssällskapet.

Sedan dess har De vackraste julsångerna vuxit till Finlands största musikevenemang med över en miljon sångare per år. Och julsångerna känner inga gränser! De vackraste julsångerna spreds även till Sverige och sedan dess har Svenska kyrkan ordnat julsångevenemang runtom i landet.

Numera är De vackraste julsångerna inte bara en del av sverigefinländarnas adventsfirande i vårt land utan allt fler deltar i sångevenemangen.

Julsångshäftet som används är därför flerspråkigt – finska, meänkieli och svenska.

En grundidé i De vackraste julsångerna är att sprida julglädje. Därför samlar Svenska kyrkan i samband med sångevenemangen kollekt som går till ACT Svenska kyrkans julkampanj. Genom att delta i årets julkampanj kan vi tillsammans skänka glädje och hopp till medmänniskor i nöd. Julen är ett stort mysterium. Sjung det in i ditt hjärta!

På Svenska kyrkans webbplats, svenskakyrkan.se, finns en kalender där många av svenska kyrkans församlingar lägger in sin verksamhet. Sök på orden finska eller suomeksi.

Kauneimmat joululaulut

JOULULAULUILLA tuetaan hädänalaisia. Musiikki tavoittaa sydämet, niin myös joulun laulut. Ruotsissa on jo vuodesta 1973 kokoonnuttu laulamaan Kauneimpia joululauluja.

Suomen Lähetysseuran samana vuonna käynnistämä jouluperinne on säilyttänyt suosionsa. Suomessa tilaisuuksiin osallistuu arviolta miljoona suomalaista.

Myös Ruotsissa tilaisuuksien suosio on säilynyt. Alunperin suomalaisen lauluvihkon rinnalle on tullut ruotsinsuomalainen. Se sisältää perinteisiä ja uusia, klassikoiksi nousseita suomalaisia joululauluja. Osa lauluista on sekä suomeksi että ruotsiksi ja mukana myös meänkieli.

Kauneimmat joululaulut ovat osa Ruotsin kirkon kansainvälisen työn ACT:n joulukampanjaa. Keräyksen tavoitteena on luoda toivoa ja iloa hädänalaiseen tilaan joutuneiden elämään.

PALVELEVA PUHELIN

020-26 25 00

JOKA ILTA KLO 21-24

Ruotsin kirkko

TOIMITUS/REDAKTION

HIMMELI Ruotsin kirkon ruotsinsuomalainen julkaisu / ges ut av Svenska kyrkan

Ideointi ja toimitus / Idé och redaktörer: Kristiina Ruuti och Ann-Mari Lundholm

Toimituskunta / Redaktionsråd: Satu Rekola, Akar Holmgren, Maria Eddebo Persson, Mårten Gudmundhs, Ninetta Edelsgren och Anne Simonsson

Taitto ja tuotanto / Grafisk form och produktion: Verbum AB

Kansikuva / Omslagsbild: Maria Fäldt/IKON

Paino/Tryck: Pressgrannar, Linköping 2019. Tryckt på Svanenmärkt papper.

Ruotsin kirkko

Valstan seurakunnan pikkukokit

Kerran kuussa Pikkukokit kerääntyvät Diakoniakeskus Knuteniin. Ensikaaoksen jälkeen kaikki saavat työtehtävän ja ruuanlaitto alkaa. William 10v: "On kiva laittaa ruokaa ja syödä mitä on itse valmistanut."

Vihanneksia pilkotaan ja perunoita kuori-taan, tai mitä muita valmisteluja nyt sitten onkaan. Jotkut valmistavat eturuoan, toiset pääruoan ja loput jälkiruoan. Pöytien kattaus sujuu suurella tarkkuudella. Välillä kyllä lapset pitävät pieniä leikkitaukoja kesken kaiken.

Kiinnostus ruuanlaittoon yhdistää

Pikkukokit kokoontuivat ensimmäisen kerran syksyllä 2017. Tarkoitus oli saada suomenkielistä toimintaa seurakuntaan ja mahdollisuus lapsien tavata muita suomenkielisiä lapsia. Kiinnostus ruuanlaittoon yhdistää.

Vanhemmat ja muut vieraat saapuvat klo 18 ja pikkukokit toivottavat heidät tervetulleiksi ja kertovat mitä ruokaa tarjotaan ja kaikki yhtyvät ruokalauluun. Keskustelu ruokapöydän äärellä sujuu suomen- ja ruotsinkielellä ja joskus sekaisin. Pikkukokit auttavat pöytien tyhjentämisessä, mutta tiski jää meille ohjaajille.

Pikkukokki-illoille ovat myös muut kuin lasten perheet tervetulleita. Myös suomalaisia eläkeläisiä tulee mielellään nauttimaan lasten valmistamasta ruuasta ja sosiaalisesta kanssakäymisestä.

Tulevan syksyn rruokalistassa on luvassa jauhelihapastaa, curry-broileria, purjoperunakeittoa ja jälkiruuaksi kurpitsa-, suklaa- ja sitruunamarengkipiirakoita.

Pikkukokki-illoja odotetaan innolla. Niissä kohtaavat eri sukupolvet ja suomenkieli soi lasten suusta kerta kerralla useammin.

SARGIT SUNDSTRÖM

JA TERTTU VILLABONA

svenskakyrkan.se/marsta/
suomenkielinen-toiminta-valstassa

Ruuanlaittotaidon lisäksi pikkukokit kehittävät myös suomen kieltään.

Örebrossa

Fanny ja Vera leikkivät lasten kirkossa. Seurakuntalaisten kutomat Äiti Teresan peitot siunattiin ja peittivät kaiteen, kun pastori Johanna Suban jakoi ehtoollista. Sollidenin leirillä pidettiin taukojumpsaa. svenskakyrkan.se/orebro/sverigefinskt

Torshällan seurakunnassa vapaaehtoistyöntekijät ovat kantava voima. Kesällä heitä palkittiin yhteisellä retkellä, jonka teemana oli "hattu". Mirjam Pilhjerta ja Marja Peju vastasivat ohjelmasta.

Messut, retket ja soppalounaat

Kesäisin kokoontutaan kerran kuussa yhteiselle grilliaterialle Kofältet-puistoon ja kalaretketkin kuuluvat kesäohjelmaan.

Kerran kuussa Torshällassa vietetään suomenkielistä messua. Kuvassa diakoni Marja Peju ja pastori Eeva-Liisa Kettunen. svenskakyrkan.se/torshalla/suomeksi

Torshällan seurakuntalalolla tarjoillaan tiistaisin soppalounas. Sen laittavat vapaaehtoiset työntekijät. Kuvassa Helena Tuikkanen, Marja Nurkkala ja Raija Nesterinen.

Afterwork i Luulajassa

Luulajan suomalaisilla on yhteinen olohuone keskellä kaupunkia. Tänä syksynä kokoontumme Afterwork-iltoihin joka toinen tiistai.

I Luleå har vi Afterwork på finska varannan tisdag.

Kastelahja

Kun pikku-Helena kastettiin Luulajassa, niin hän sai kastelahjaksi seurakunnan ompelupiirin kutomat villasukat.

I Nederluleå församling sticker syföreningen egna strumpor till varje dopbarn.

Pilgrimsvandring – Pyhiinvaellus

Länsi- ja itärannikon suurkaupungeissa järjestetään pyhiinvaelluksia myös suomenkielisille. Kuvassa tukholmansuomalaisia palaamassa vaellukseltaan Tyresön pyhiinvaelluskeskukseen.

Nykvarnissa

Tiistaikerho kokoontuu hartaushetkeen, jonka jälkeen kahvitellaan ja keskustellaan päivän teemasta.

Ritvaelsa ja Nilsin lapset halusivat tehdä hautajaisjärjestelyjä mahdollisimman paljon itse. Vainajan peseminen ja pukeminen olivat osa surutyötä. Nils vuxna barn och Ritvaelsa ville göra så mycket som möjligt själva inför begravningen. Att tvätta och välja kläder för Nils, var en del av bearbetningen.

Suru – on kunniavieras

Viimeinen yhteinen ilta elokuussa 2018. Hirvipaistia ja kanttarellikastiketta, leipäjuustoa ja jäätelöä. Kultaiset kynttilät illan hämärässä.

– Nils oli sillä mallin romanttinen.

He juhlivat Kaunisvaarassa viittä yhteistä vuotta ja aamulla sanottiin: Vi hörs! Tuosta illasta on kulunut vuosi.

– Suru on kunniavieras, yksin jäänyt Ritvaelsa kuvaa.

TEXT: KRISTIINA RUUTI FOTO: MARIA FÄLDT/IKON

Ritvaelsa Seppälä tapasi itseään 14 vuotta vanhemman Nilsin vuonna 2013.

– Tuntu ette olimme kotona kun olimme yhdessä, hän kuvaa suhdetta.

Nils asui aikuisen poikansa kanssa Pajalassa samaa taloa. Tämä kuuli isän menevän ulos ja kun häntä ei heti kuulunut takaisin, poika ajatteli isän

menneen naapuriin. Seuraavana päivänä hän alkoi soitella ja kysellä Nilsin perään vastausta saamatta.

– Nils löyethiin puuliiterin takkaa.

Yllättävä oivallus

Nilsin tyttäristä toinen soitti Ritvaelsalle ja kertoi isänsä kuolleen. Tieto oli niin järkyttävä, ettei hän heti ymmärtänyt kenen ”papa” puhuttiin. Kuolinsyyn selvisi

sydänpysähdys.

– Se on armollisin kuolema, Ritvaelsa sanoo.

Sisar ja ystävät tulivat tueksi, kun hän viestin saatuaan lähti ajamaan Luulajasta ruumishuoneelle Pajalaan.

– Mie itkin siellä aivan kauheasti. Se oli niin vaikea käsittää!

Ruumishuoneella hän kuitenkin oivalsi: mutta eihän Nils ole täällä! Siitä huo-

Sorgen – en hedersgäst

Sista kvällen tillsammans i augusti 2018. Älgstek, kantarellsås, kaffeost och glass. Guldfärgade ljus i kvällsmörkret.

– Nils var romantisk på det viset.

Femårsdagen firades i Kaunisvaara och på morgonen sa de till varandra: Vi hörs! Det har gått ett år från denna kväll.

– Sorgen är hedersgäst, säger Ritvaelsa som blev ensam kvar.

Ritvaelsa träffade den 14 år äldre Nils år 2013.

– Vi var liksom hemma hos varandra, beskriver hon relationen.

Nils bodde i ett hus utanför Pajala tillsammans med sin vuxne son. Sonen hörde hur fadern gick ut och när han inte kom tillbaka med detsamma, tänkte han att pappa gått till grannen. Nästa dag började han ringa och fråga efter Nils utan att få svar.

– Nils hittades bakom vedboden.

Insikten överraskade

Nils dotter ringde Ritvaelsa och berättade om sin pappas död. Beskedet var så omskakande att Ritvaelsa inte direkt uppfattade vilken ”pappa” det var frågan om. Dödsorsak visade sig vara hjärtstopp.

– Den mest skonsamma döden, säger Ritvaelsa.

Ritvaelsas syster och vänner följde med som stöd när hon körde från Luleå till bårhuset i Pajala.

– Där grät jag bara. Det var så ofattbart!

På bårhuset slogs hon av tanken: men Nils är inte här! Trots att hon som präst många gånger följt med anhöriga till bårhuset, blev insikten en överraskning för henne själv.

Rutig skjorta

Ritvaelsa och Nils fyra vuxna barn började förbereda begravningen. Redan från början gjorde de klart för begravningsbyrån att de ville göra så mycket som möjligt själva.

Det var början av september, höstfärger i naturen och tid för älgjakt.

– Jag var med också, men satt för det

Kuolema on harso elävien ja kuolleiden välissä, Ritvaelsa kuvaa.
Det finns en tunn väv mellan de döda och levande, säger Ritvaelsa.

limatta, että hän monet kerrat pappina oli seurannut omaisia ruumishuoneelle, tietoisuus yllätti hänet.

– Ihmisen ruumis on kaiken kunnioituksen ja rakhauden arvonen. Mutta hän itte ei ole enää siinä.

Ruudullinen paita

Hautajaisten järjestelyt alkoivat yhdessä Nilsin neljän aikuisen lapsen kanssa. Alusta pitäen he tekivät hautaustoimistossa selväksi, että halusivat tehdä mahdollisimman paljon itse.

Oli syyskuun alku, ruska ja hirvenmetsästysaika.

– Mieki olin metsällä, mutta istuin vain passissa. Mie keräsin sammalta, syksyn kukkia ja lehtiä. Vein net kukkakauppaan siottavaksi. Kaunis seppelä siitä tuli, Ritvaelsa kertoo.

Hautaustoimiston virkailija tuli avuksi, kun oli aika pestä ja pukea ruumis arkkuuun laitettavaksi.

– Hän autto meitä varmana käsistään. Mie ajoin parran ja panin Nilsille jalk-

haan minun kutomat villasukat, Ritvaelsa kertoo.

Ritvaelsa ja lapset olivat valinneet metsästäjälle sopivan ruudullisen paidan ja housut. Nils oli kaiken tämän huolenpidon arvoinen, vaikka ei enää ollutkaan täällä.

– Mikhään ei pelottanu, oli vain ikävä.

Lastenlasten terveiset

Puoli vuotta Nilsin kuoleman jälkeen kuoli Ritvaelsan äiti. Tämän hautajaisiin valmistauduttiin samalla tavoin: he pesivät ja lait-

Ritvaelsa Seppälä

Född/synt. 1962

Stiftsadjunkt/hiippakuntapappi Luleå
Familj/perhe: Oscar & Karolina, barnbarn/
lapsenlapsi Kalle, Aron & Emma, barnbarn/
lapsenlapset Elis och/ja Maja
Amos

Intressen/harrastukset: jakt, handarbete,
litteratur/metsästys, käsityöt, kirjallisuus

”Vuosi sitten jätit meät. Aika pysähty, ja mailma pyörii kuitenkin. Tuntuu niin väärältä. Ikävä sinua Nils.”

RITVAELSA FACEBOOKISSA

toivat äidin arkkuuun kauniissa vaatteissa.

– Äiti halusi aina olla laitettu. Panima hänen tukkaansaki pampulat. Net otettiin pois vasta hautajaispäivänä. Äiti oli arkussa kaunis!

Myös lapsenlapset saivat osallistua sekä Nilsin että Ritvaelsan äidin hautajaisiin. Kirjeet Nilsille laitettiin arkkuuun. Mummon hautajaisissa Suomen puolella lasten tervehdykset luettiin adressien joukossa.

Viimeisenä palveluksena rakkaalleen Ritvaelsa toimitti Nilsin hautauksen.

– Ei ollu kyse vain minun surusta vaan kans muitten.

Nilsin pojat ja tyttäret kantoivat isänsä arkun. Haudalle he olivat pyytäneet paljon lapioita ja hiekkaa.

– Halusimme luoda haudan umpeen yhdessä. Lapset ja aikuiset, jokanen vuorolaan. Sillä mallin katosi kuoleman outous. Met saattelima Nilsin maan sylhiin.

Ritvaelsa haluaisi rohkaista ihmisiä miettimään, mitä hautauspalveluja ostetaan, mitä ei.

– On hyvää surutyötä leipoa, pestä vainaja ja valita hälle vaatteet.

Ritvaelsa kertoo uskon auttavan, lohduttavan. Hän tuntee olevansa Nilsin kanssa saman Jumalan kämmenellä.

– Niin mie aattelen: Kiitollinen näistä vuosista, miten hän rikastutti minun elämää, ja se jatkuu. Elämä ei ole sammaa, mutta olen siitä onnellinen.

Kuolemanpelko on kadonnut ja usko vahvistunut. Ritvaelsa uskoo, että kuolema on harso elävien ja kuolleiden välissä. Sielujen ikuinen elämä alkaa jo täällä.

– Suru on kunnivieras. Suru puhistaa, sen alla on ilo.

mesta i pass. I skogen plockade jag mossa, höstblommor och blad. Dem tog jag till blomsterhandlaren som knöt en fin krans, berättar Ritvaelsa.

Begravningsentreprenören kom till hjälp när det var dags att tvätta, klä på kroppen och lägga den i kistan.

– Med stadig hand hjälpte hon oss. Jag rakade Nils och satte på honom raggsockor som jag själv stickat, säger Ritvaelsa.

Tillsammans med barnen hade Ritvaelsa valt en rutig skjorta och byxor som passade till den jägare Nils var. Trots att Nils inte var där, var han värd all omvårdnad.

– Inget var skrämmande. Bara saknaden fanns där.

Barnbarnens hälsningar

Ett halvår efter Nils dog också Ritvaelsas mamma. Hennes begravning gick till på

samma sätt som Nils: barnen tvättade och la ned henne i kistan i fina kläder.

– Mamma var alltid välvårdad. Vi rullade papiljotter i hennes hår som vi tog bort först på begravningsdagen. Hon var vacker i kistan!

Också små barn var delaktiga i Nils och Ritvaelsas mammas begravning. Barnen skrev hälsningar till Nils som lades i hans kista. På mammans begravning i Finland lästes barnens hälsningar upp under minnesstunden.

Som en sista tjänst för sin älskade förrättade Ritvaelsa Nils begravningstjänst.

– Det handlade inte bara om min sorg utan även andras.

Kistan bars av Nils söner och döttrar. Vid graven hade de bett att få extra spadar och sand.

– Vi ville fylla igen graven tillsammans. Barn och vuxna turades om. På så sätt försvann det främmande med döden. Vi följdes åt med Nils till jordens famn.

Ritvaelsa hämtar hjälp och tröst i sin tro. Hon känner att Gud håller både henne och Nils i sin hand.

– Så tänker jag. Är tacksam för de här åren, hur Nils berikade mitt liv och hur det går vidare. Livet är inte det samma men jag är lycklig över det.

Rädslan för döden har försvunnit och tron har förstärkts. Ritvaelsa tror, att det finns en tunn väv mellan de döda och levande. Själarnas eviga liv börjar redan här.

– Sorgen är hedersgäst. Sorgen renar och glädjen finns därunder.

KRISTIINA RUUTI

”Sanon hänelle joka päivä huomenta ja hyvää yötä”

Kymmenvuotias Anna oli seitsemän, kun hänen pikkuveljensä Emil kuoli vakavaan sairauteen vuoden ikäisenä. Annan mielestä on tärkeää, ettei surevan tarvitse pidätellä surua sisällään.

Näitkö pikkuveljesi kuolleena?

– Näin. Ei se ollut niin eri näköinen. Se näytti kauniilta. Suutelin sitä varovasti otsalle. Laitoin arkkuun tosi ihanan valkoisen jääkarhupehmolelun. Joskus harmittaa, että laitoin, kun se oli niin hieno. Mutta jos en olisi laittanut, niin sitten se olisi ehkä harmittanut.

Millaiset hautajaiset olivat?

– Oli hauskaa, kun me leikittiin piilosta kavereitten kanssa. Mutta kyllä minua itketti haudalla aika paljon. Sinä päivänä taivaalle tuli monta sateenkaarta.

Ajatteletko pikkuveljeäsi usein?

– Sanon hänelle joka päivä huomenta ja hyvää yötä. Mutta en ajattele enää yhtä paljon kuin ennen.

Onko surusi muuttunut ajan kuluessa?

– Alussa sitä ajatteli melkein koko ajan ja oli tosi paha mieli. Nyt ei enää niin usein. Mutta joskus tulee taas paha mieli ja itkettää.

Mikä on auttanut sinua?

– Että on saanut puhua jonkun kanssa ja kertoa. Kouluterveydenhoitajan luona

sain puhua ja piirtää. Sekin ehkä auttoi, ja pianonsoitto. Se antoi muita ajatuksia.

Ovatko kaverit ja opettajat ymmärtäneet suruasi?

– Ei aina. Sen joka suree, pitää antaa itkeä ja puhua. Ettei tarvitse pidätellä surua sisällään.

Mitä sanoisit toiselle lapselle, jolta on kuollut läheinen?

– On ok olla surullinen ja että silloin on paha olo. Muutaman vuoden jälkeen se helpottaa, mutta tulee silloinkin väillä takaisin.

– Tee asioita, joista tykkäät, jotka tekevät sinut iloiseksi. Vaikka on surullinen, voi olla myös iloinen.

ANNE SIMONSSON

Att prata, rita och spela piano hjälpte Anna i sorgen över sin lillebror. Piano, piirtäminen, ja puhuminen auttoivat Annaa surussa.

NÄIN TUET SUREVAA LASTA

1 Miten lapsi suree?

Mieliala vaihtelee, välillä lapsi on surullinen, välillä iloinen ja leikkivä. Toiset suuttuvat helposti, pinna on kireällä. Toiset saavat fyysisiä oireita ja toiset eivät heti näytä reagoivan lainkaan.

2 Voinko kertoa vaikeista tapahtumista?

Lapsen suojelemiseksi ei ole koskaan pidä valehdella. Se on lapsen laiminlyöntiä, jota on jatkossa vaikea selvittää. Vaikka kuolemaan liittyy psyykinen sairaus tai itsemurha, on kuitenkin hyvä sanoa niin kuin asia on menemättä liikaa yksityiskohtiin.

3 Mitä pitää välttää?

Älä eristä lasta, vaikka haluaisit sillä suojella lasta. Hän saattaa tuntea itsensä ulkopuoliseksi. Lapset, jotka saavat olla mukana, ja esimerkiksi olla kuolevan äitinsä vieressä, ovat paljon tasapainoisempia kuin ne lapset, jotka eivät saaneet tulla sairaalaan.

Vältä kiertoilmaisuja kuten ”hän nukkui pois”. Se voi pelottaa lasta.

4 Miten lohdutan lasta?

Surun keskellä läheisyys ja yhdessäolo voi tuntua hyvältä. Anna lapsen purkaa vihaansa, esim. liikunnalla. Toiset lapset tuntevat syvää yksinäisyyttä. Siksi on ensiarvoisen tärkeää tavata toisia samassa tilanteessa olevia. Paluu arkeen, kuten esikouluun ja kouluun voi auttaa. Siellä kaikki on ennallaan. Lapsen tulee saada kuunnella sisintään.

5 Miten autan lasta puhumaan vaikeista asioista?

Anna kuolleen läheisen olla läsnä. Muistelkaa häntä, käykää tapaamassa sukulaisia, jotka voivat kertoa enemmän. Pidä yhteyttä ja ole avoin lapsen kysymyksille ja ajatuksille.

6 Miten hallitsen oman suruni lapsen edessä?

Näytä surusi. Se viestii lapselle, että myös hänellä on lupa olla surullinen. Kerro miksi itket ja pyydä tarvittaessa apua. Selitä lapselle, että ”juuri nyt olen niin surullinen, että mummo tulee hakemaan sinut kaksi kertaa viikossa”. Liity sururyhmään, puhu ystävien kanssa ja pyydä heiltä apua.

AIHEESTA LISÄÄ
svenskakyrkan.se/
suomeksi

SÅ STÖTTAR DU BARN I SORG

LÄS MER om ämnet på
svenskakyrkan.se/sorg

”Säger varje dag god morgon och god natt till honom”

Anna var sju år när hennes ett-åriga lillebror dog i en allvarlig sjukdom för tre år sedan. Inget barn ska behöva hålla sorgen inombords, tycker Anna.

Fick du se din lillebror när han var död?

– Ja. Han var inte så annorlunda. Det såg fint ut. Jag pussade hans panna försiktigt, och lade ett jättefint vitt isbjörn-gosedjur i kistan. Ibland ångrar jag för den var så fin. Men om jag inte gjort det, då hade jag kanske ångrat det istället.

Hur var begravningen?

– Det var roligt när vi lekte kurragömma med kompisar. Men vid graven grät jag ganska mycket. Det var många regnbågar på himlen den dagen.

Tänker du din lillebror ofta?

– Säger varje dag god morgon och god natt till honom. Men jag tänker inte så mycket som förut.

Har din sorg förändrats med tiden?

– I början tänkte man på det hela tiden och var jätteledsen. Inte så ofta nu. Men ibland blir jag ledsen och gråter.

Vad har hjälpt dig?

– Att jag fått berätta och prata med någon. Hos skolsköterskan fick jag prata och rita. Spela piano, hjälpte också. Fick annat att tänka på.

Har dina kompisar och lärare förstått att du sörjer?

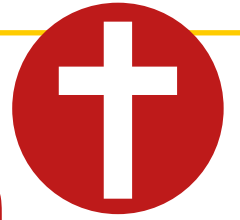
– Inte alltid. Den som sörjer behöver få gråta och prata. Så att man slipper hålla sorgen inombords.

Vad vill du säga till ett barn som förlorat någon närstående?

– Det är ok att vara ledsen, och att man mår dåligt. Efter några år blir det lättare men ibland kommer sorgen tillbaka.

– Du kan göra roliga saker som gör dig glad. Man kan vara glad trots att man är ledsen.

ANNE SIMONSSON

Ensiapu suruun

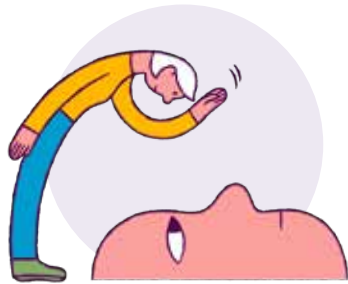
Kenenkään ei pidä surra yksin. Siksi Ruotsin kirkko on koonnut ajatuksia ja käytännön ohjeita avuksi sille, jonka lähimmäistä on kohdannut suru. Surua ei voi parantaa, mutta surun jakaminen lieventää tuskaa.

Ohjeet perustuvat Ruotsin kirkon pitkään kokemukseen surevan ihmisen kohtaamisesta ja tukemisesta.

Ne on tarkoitettu ensiavuksi kuo-

leman kohdatessa. Jokainen suru on ainutlaatuinen, ehdottomia totuuksia ei ole, ei myöskään kaiken kattavia toimintamalleja. Ehkä juuri siksi moni tuntee epävarmuutta toisen surun kohdatessaan.

Näillä ohjeilla kirkko haluaa rohkaista ja antaa toivottavasti myös valmiuksia surevan kohtaamiseen, sillä ketään ei pidä jättää surussaan yksin.

Pidä yhteyttä

Kaikkein tärkeintä on oikeastaan se, että yhteydenpitovastuuta ei työnnetä surevalle. Kannattaa välttää sanomasta "Voit soittaa milloin tahansa", koska saattaa käydä niin, ettei hän surun keskellä jaksa tehdä aloitetta. On parempi sanoa "Soitan taas tiistaina, jos jaksat niin vastaa". Joskus puhelin tuntuu soivan tyhjille seinille; jos sureva ei aina jaksa vastata, kannattaa soittaa yhä uudelleen ja uudelleen.

Riko hiljaisuus

Moni epäroï ottaa yhteyttä surevaan lähimmäiseen. Mitä sanoa? Jospa hän puhkeakin itkuun tai kumpikaan ei löydä sanoja? Tärkeintä eivät kuitenkaan ole lausutut sanat vaan se, että hiljaisuus rikkoutuu. Ja joskus tekstiviesti voi toimia paremmin kuin puhelinsoitto, koska se on helpompi lähettää ja siihen on helpompi vastata.

Anna tilaa

Menetyksen kohdanneita saattaa olla samanlaisesti useampia, ja jokaisella heistä on henkilökohtainen suhde vainajaan. Silloin on tärkeää keskittyä vainajaa lähinnä olleeseen ja jättää omat muistot ja tunteet taka-alalle. On tärkeää, että surevan tunteet, millaisia ne sitten ovatkin, pysyvät keskiössä. Omat ajatukset ja muistelot ovat nekin tärkeitä, mutta eivät tärkeimpiä.

ILLUSTRATION: STINA LÖFGREN

Tee aloite

Toivottavaa on, että se, joka tukee, myös ehdottaa jotakin aivan arkista toimintaa. Kutsun ei tarvitse olla kummoinen, kutsu kahville, elokuviin tai kävelyllä riittää hyvin. Moni sureva kaipaa taukoa suruun ja hitusen tavallista elämää. On hyvä pitää mielessä, että toinen ei välttämättä tartu kutsuun, mutta että sekin on ihan ok. Tärkeintä on kutsu – ja uusi kutsu, jos edelliseen ei tullut vastausta.

Ole läsnä

Moni pelkää tunkeilevansa ja sen seurauksena suunniteltu yhteydenotto jää toteutumatta. Moni saattaa myös ajatella, että surun keskellä oleva tarvitsee omaa rauhaa tai että pitäisi ehkä odottaa, kunnes "pahin on ohi". On tärkeää viestittää selkeästi läsnäoloa – olen tässä sinua varten – jotta sureva ei kokisi olevansa hylätty, yksinäinen ja yksin.

Ole kärsivällinen

Jokaisella surevalle on oma suruprosessinsa, mikä on syytä pitää jatkuvasti mielessä. On olemassa vaara, että surusta pyritään eroon lohduttamalla tai että surun jatkuminen turhauttaa lohduttajaa. Suru ei tunne parasta ennen -päiväystä eikä ole olemassa normaalin tai epänormaalin pituisia suruaikoja. Jotkut asiat vain vievät aikansa ja surevan on saatava jauhaa tapahtunutta mielessään. Kaikki tämä voi hyvinkin liittyä keskeisesti surun ymmärtämisen ja työstämisen prosessiin.

FOTO: GETTY IMAGES

Oletko Ruotsin kirkon jäsen?

JOS OLET EPÄVARMA kirkkoon kuulumisestasi, niin ota yhteyttä lähiseurakuntaan – he auttavat sinua tarkistamaan asian. Seurakunnasta saat myös halutessasi kirkkoonliittymislomakkeen.

Miksi kuulua kirkkoon?

Ruotsin kirkko tavoittaa melkein jokaisen jossakin elämänvaiheessa. Elämän huip-puhetkissa ja syvissä aallonpohjissa – sekä kaikessa siltä väliltä. Kirkko välittää ihmisille toivoa, uskoa ja voimaa. Jäsenyytesi tekee sen mahdolliseksi! Kiitos että olet mukana!

”Kun mieheni kuoli, niin selvisi että hän ei kuulunutkaan Ruotsin kirkkoon. Se oli meille yllätys, koska olimme kuuluneet kirkkoon Suomessa. Emme olleet ymmärtäneet liittyä kirkon jäseneksi täällä. Liityin itse jäseneksi heti hautajaisten jälkeen, sillä haluan, että kun itse kuolen, niin minut haudataan kirkollisin menoin ja että hautajaiset tulevat lapsilleni mahdollisimman edulliseksi.”

Löydät seurakuntasi verkosta:
www.svenskakyrkan.se/sokforsamling

Är du medlem?

Många som flyttade till Sverige under tidigare decennier utgick ifrån att de blev medlemmar i Svenska kyrkan automatiskt när de folkbokförde sig på en pastorexpedition. Svenska kyrkan var tidigare huvudman för folkbokföringen.

Präster möter av och till anhängare som önskar en kyrklig begravning för den avlidne. Då kan det visa sig att personen inte var medlem i kyrkan. Du kan lätt kontrollera medlemskapet via hemförsamlingen. Du hittar kontaktuppgifterna på svenskakyrkan.se/sokforsamling

18 anledningar att vara medlem i Svenska kyrkan

Nästan alla som lever i Sverige kommer någon gång i sitt liv i kontakt med Svenska kyrkan. Det kan vara när livet känns som bräckligast eller absolut bäst – och allt däremellan. Oavsett när ska mötet med Svenska kyrkan lyfta, stärka och ge hopp. Kyrkan är en plats att vara stolt över. Du som medlem gör allt möjligt!

Som medlem i Svenska kyrkan betalar du en kyrkoavgift som används till många viktiga verksamheter. Din kyrkoavgift går bland annat till detta:

- Kyrkans öppna förskola och andra aktiviteter där små barn och deras föräldrar kan mötas
- Hembesök och sjukhusbesök för att stötta sjuka eller människor i kris
- Gudstjänster för alla i livets glädjeämnen och sorger, förtvivlan och hopp
- Gemenskapsträffar för äldre och ensamma
- Jourhavande präst och Svenska kyrkans sverigefinska telefonjour som människor i krissituationer kan kontakta under den tid på dygnet då många andra resurser är stängda
- Arbete i krissituationer med lokala kriscentrum, samtalsstöd med mera
- Självårdssamtal när livet känns tufft och man behöver någon att prata med
- Gratis eller subventionerad familjerådgivning
- Olika projekt för stöd till människor i arbetslöshet
- Ett rikt musikliv med körer och musiker
- Underhållet av våra kyrkobyggnader och kulturarv
- Stöd till människor på flykt, både i Sverige och utomlands
- Stöd till de som sörjer
- Stöd till människor som är nya i Sverige att lära sig svenska och komma in i samhället
- Tillfälligt ekonomiskt stöd när det verkligen krisar
- Stöd till svenskar som befinner sig utomlands
- Stöd inom vård, försvar, universitet och fängelser
- ACT Svenska kyrkan som stöttar vid katastrofer runtom i världen och kämpar för allas rätt till ett värdigt liv.

Tack
till dig som är medlem!

Et ole yksin

Nyt katselemme vielä kuin kuvastimesta, kuin arvoitusta, mutta silloin näemme kasvoista kasvoihin. 1. Kor. 13:12

Elämä on haurasta, valoa ja pimeyttä, kohtaamisia ja tuskaisia jäähyväisiä. Katselemme elämää vielä kuin arvoitusta kuvastimesta, Paavali kirjoittaa. Kun pahuus kohtaa syyttömän, kysymme: miksi? Mihin tarttua, kun pimeys valtaa elämän ja vastaukset miksi-kysymyksiin viipyvät?

Johannes kirjoittaa: ”Valo loistaa pimeydessä, pimeys ei ole saanut sitä valtaansa.” Kristus on tullut luoksemme pimeyteen. Synkimmän, raskaimman surun ytimessä; levottomuudessa, peloissa ja yksinäisyydessä, tavoittaa Hänen kätensä meidät.

Jeesus sanoo meille: ”Minä olen tässä. Olen tullut jakamaan elämäsi, kantamaan sinut vaikeiden aikojen ja kysymysten yli kunnes kohtaamme kasvoista kasvoihin.” Hän haluaa kulkea kanssasi jo tänään.

Uusi aamu on lahja ja aamussa Jumalan uusi armo. Et koskaan kamppaile surussasi yksin.

Vielä koittaa päivä, jolloin suru ja kaipaus lakkaavat sumentamasta näkökenttääsi. Kuljet kohti iäisyyden aamua ja näet Herrasi kasvoista kasvoihin.

HANS STIGLUND, piispa emeritus

FOTO: ALEX OCH MARTIN/IKON

Aldrig ensam

Ännu ser vi en gåtfull spegelbild, men då ska vi se ansikte mot ansikte. 1. Kor 13:12

Livet är skört och innehåller både fina möten och smärtsamma avsked, både mörker och ljus. Vi speglar våra liv i en gåtfull spegel skriver Paulus. När ondskan drabbar oss frågar vi: varför drabbas den oskyldige? När mörkret slår in i våra liv och vi inte hittar svaren på alla varför, vad finns det då att hålla sig till?

Johannes skriver: ”Ljuset lyser i mörkret och mörkret har inte övervunnit det.” Mitt i vårt mörker har Kristus stigit ner för att dela våra mörka rum. I den djupaste, tunga sorgen, när Hans hand oss. Vi är inte ensamma i vår oro, rädsla och ensamhet.

Jeesus vill säga till oss: ”Jag är här. Jag har kommit för att dela ditt liv, och jag vill bära dig genom det svåra och alla frågor till dess att vi ska ses ansikte mot ansikte.” Han vill redan idag vandra vid din sida.

Vi får ta emot varje ny morgon som en gåva. Guds nåd är var morgon ny. Du är aldrig ensam i din kamp och din sorg. Dagen kommer då sorgen och saknaden inte längre ska kunna skymma din blick.

HANS STIGLUND, biskop emeritus

Sie et ole koskhaan yksin

Vielä met näemä hämärän peilikuvan, mutta sillon tulema näkheen kasuvista kasuhviin. 1. Kor 13:12

Elämä oon hauras ja sisältää kumpiaki, hyviä kohtaamisia ja ankaria hyvästä, kumpaaki, pimeää ja valoa.

Met näemä meän elämän hämärässä peilissä, Paavali kirjoittaa. Ko pahhuus iskee meitä, met kysymä: miksis viaton saapi kärsiä? Ko pimmeys tullee meän elälmään ja met emmä löyä vastausta kaikkiin kysymyksiin miksis, mihinkäs sillon saattaa luottaa?

Johannes kirjoittaa: ”Valo loistaa pimeässä, eikä pimeä ole sitä voittanu.” Keskelä meän pimmettä Kristus oon astunu alas jakahmaan meän pimeätä huonetta. Syvviimässä, raskhaassa surussa Hänen käsi ulettuu meihin. Met emmä ole yksin meän huolessa, pölössä ja yksinäisyyessä.

Jeesus halvaa sanoa meile: ”Mie olen täälä. Mie olen tullu jakahmaan sinun elämää, ja mie halvan kantaa sinua läpi ankaraa elämää ja kaikkia kysymyksiä niin kauon ette met näemä kasuvista kasuhviin.” Se halvaa jo tänäpäivänä vaeltaa sinun rinnala.

Met saama ottaa vasthaan jokhaisen uuen aamun lahjana. Jumalan armo oon uusi joka aamu. Sie et ole koskhaan yksin sinun taistelussa ja sinun surussa. Se päivä tullee ko suru ja kaipaus ei ennä saata pimittää sinun silmiä.

HANS STIGLUND, piispa emeritus

Perinteet säilyneet

Millainen on ruotsinsuomalainen hautaus? Eroavatko ruotsinsuomalaiset ja ruotsalaiset seremoniat toisistaan? Hautaustoimenjohtaja Katarina Evenseth Göteborgista selvittää asiaa.

Arkkuhautaus

– Ruotsinsuomalaiset omaiset haluavat yleensä saattaa arkun hautaan saakka. Ruotsalaisissa hautajaisissa hyvästit jätetään yhä useammin kirkossa tai kappelissa. Arkku lasketaan hautaan myöhemmin ilman läheisiä.

Toimitus ilman arkkuja

– Käsitykseni on, että ruotsinsuomalaiset toivovat perinteistä toimitusta, jossa arkku on paikalla. Omaiset voivat halutessaan pitää siunaustilaisuuden myös siten, että arkun tilalla on uurna. Joka viides tuhkau Ruotsissa toteutetaan ilman seremonioita. Hyvästijättö on näissä tapauksissa tapahtunut joko sairaalassa tai hoitokodissa kuoleman tapahtuessa.

Arkun kantajat

– Ruotsin kirkon jäsenillä on oikeus saada arkunkantajat. Heidät varataan paikalle

seurakunnan toimesta etukäteen, jos omaiset haluavat, että arkku kannetaan haudalle. Myös omaiset voivat luonnollisesti kantaa arkkuja.

Urnahautaus vai arkkuhautaus?

– Tästä ei ole tilastoja. Ainoastaan vainajan kotiseurakunta rekisteröidään. Käsitykseni on se, että ne ruotsinsuomalaiset, jotka haudataan Ruotsiin haluavat arkkuhautauksen. Jos hautaus tapahtuu Suomessa, on urnahautaus luonnollisesti käytännöllisempi.

KRISTIINA RUUTI

FOTO: JOHANNES FRÄNSEN

Ruotsinsuomalaiset haluavat yleensä saattaa arkun hautaan saakka. Vid jordbegravningar bland sverigefinländare är det mer vanligt att anhöriga närvarar vid sänkningen av kistan.

Traditioner bevarade

Hur väljer sverigefinländare att ha begravningen av sina nära och kära? Finns det skillnader mellan en svensk och sverigefinsk begravning? Katarina Evenseth, begravningschef i Göteborg svarar.

Kistbegravningar

– Vid jordbegravningar bland sverigefinnar är det mer vanligt att anhöriga och begravningsföljet närvarar vid sänkningen av kistan i graven. Vid svenska begravningar ser vi en trend att avslutet sker i kyrka eller kapell. Kistan gravsätts senare utan närvaro av anhöriga.

Ceremoni med eller utan kista

– Min bild är att sverigefinnarna föredrar det traditionella och fortfarande önskar ceremoni med kista. De anhöriga kan också vilja ha en begravningsceremoni med urna. För övrigt sker var femte kremation utan

begravningsceremoni. Avskedet kan ha skett i samband med dödsfallet på sjukhus eller vårdhem.

Bärare av kistan

– Medlemmar i Svenska kyrkan har via sitt medlemskap rätt till processionsbärning. Det betyder att församlingen vid behov anlitar bärare. Väljer familjen att ha avslut vid graven så bokas även processionsbärare till begravningen. Kistan kan också bäras av anhöriga.

Kremering eller jordbegravning?

– Här finns ingen statistik. Det som registreras är i vilken församling den avlidna var skriven. Min bild är de sverigefinländare som önskar begravas i Sverige oftast väljer jordbegravning. Ska den avlidne gravsättas i Finland så är det naturligtvis mer praktiskt att välja kremation.

KRISTIINA RUUTI

BEGRAVNINGSMUSIK – kyrkomusiker tipsar

Många församlingar har bara levande musik i kyrkan. Det betyder inte att man inte kan få höra sin önskelåt på begravning. Ta kontakt med den kyrkomusiker som ska spela vid begravningstjänsten så kan ni samtala om dina önskemål. Det mesta går att spela på orgel eller piano om bara noter finns.

MUSIIKKI – toimi näin

Monissa kirkoissa soitetaan vain elävää musiikkia. Se ei tarkoita sitä, etteikö omia lempikappaleita voisi kuulla hautajaisissa. Musiikkitoiveista on parasta keskustella kirkkomuusikon kanssa. Kunhan vain nuotit löytyvät niin useimmat sävelmät voidaan soittaa uruilla tai pianolla.

JANI KENTTÄLÄ, organist/urkuri

Ruotsinsuomalaista kirjallisuutta
Sverigefinsk litteratur

Leo Ylitalo
Kuningattaren kellonsoittaja
(Nordbooks 2019)
● Kuningattaren Kellonsoittaja on fiktiivinen faktaromaani.

Jorma Keskitalo
Paljon jäi sanomatta
(Omakustanne 2019)
● Kirja kolmesta miehestä, jotka lähtevät Suomen 1990-luvun lamavuosiin Ruotsiin.

Asko Sahlberg
Haudallasi, Adriana
(LIKE 2019)
● Haudallasi, Adriana on samanaikaisesti rakkaustarina ja rikosromaani. Se on meidän aikamme armoton läpivalaisu ja vallitseviin moraalikäsitteisiin iskevä pilkkakirjoitus.

Jaana Johansson
Oliivinvihreä reppu
(Omakustanne 2018)
● Dokumenttiromaani juutalaisvainoista selvinneestä Pepek-pojasta.

Tiina Laitila Kälvemark
Seitsemäs kevät
(WSOY 2017)
● Romaani ahneudesta, rakkaudesta ja unelmien hinnasta. Kuka maksaa lopulta laskun kenenkin onnesta?

Runoteoksia
Ritva Nyberg
Mitä muuta ihminen tarvitsee?
(Nyberg Media 2019)

Maria Iivanainen
Mustan kuun yö
(Compania Comder 2018)

Keijo Winsten
Jokainen kevät
(Mediapinta 2018)

Helena Kallio-Koski
Kristalliset rukiin muruset
(Mediapinta, 2017, Suomi 100 runokirja)

Lastenkirja

Marja Siekkinen, Pirjo Shur kuvitus
Kaapo Kaali ja kasviskavereita
(Formidag 2017)

”Kieli on kauhean iso osa minun itentiteetistä ja se tuntuu ette mie olen siinä turvalinen.”

”Språket meänkieli är en jättestor del av min identitet och jag känner mig trygg i den.”

Citat ur boken
Ette tohtia olla oma itte

Ida Brännström, Sverige Radion Meänraation Rajaton-ohjelman johtaja. Programledare för Gränslöst på Meänraatio, Sveriges Radio.

FOTO: JONATAN EDLUND/IKON

Lastenkirjoja surusta

Tyhjä paikka — surukirja
Monica Vikström-Jokela
(Lasten Keskus, 2010)
● Kaikenikäisten käteen sopiva pieni surukirja. ajatuksia, runoja ja katkelmia Raamatusta, jotka lohduttavat ja auttavat luottamaan, että kaikki kääntyy vielä hyväksi.

Atte ja Anna — toivo kantaa: kun meillä on suru
Tytti Issakainen, Helena Lindfors
(Lasten Keskus, 2007)
● Tässä kirjassa Aten ja Annan perhettä kohtaa suru, kun lasten setä kuolee. Kirja kertoo hautajaisiin valmistautumisesta.

Lapseni on poissa — Kirja suruun
Eeva Peura, Tarja Tervahauta
(Kirjapaja, 2018)
● Lapsen kuolema on suruista suurimpia, joka vaikuttaa ihmisen koko loppuelämään. Kirja sopii vertaistueksi ja vierelläkulkijaksi suruprosessiin. Kirjassa isien, äitien, sisarusten ja isovanhempien kertomuksia.

Ette tohtia olla oma itte
Stefan Aro

Keskustelukirja kielestä, uskosta ja itentiteetistä Toornionlaksossa. Samtalsbok om språk, tro och identitet i Tornedalen

Pris: 150 kr, frakt 40 kr oavsett antal
<https://webbshop.svenskakyrkan.se/>

Valoa pimeyteen Ljuset lyser i mörkret

Pyhäinpäivänä jaetaan kynttilöitä

Yhä useammat käyvät pyhäinpäivänä kirkossa ja hautausmaalla. Ruotsin kirkko haluaa tuoda valoa pimeyteen. Monissa seurakunnissa jaetaan pyhäinpäivänä ja adventin lähestyessä kynttilöitä, asemilla ja kauppakeskuksissa. Lisätietoja seurakunnan kotisivuilta.

Voit myös sytyttää kynttilän verkossa, Ruotsin kirkon rukouksenetissä – be.svenskkyrkan.se. Voit kirjoittaa halutessasi suomeksi tai meänkielillä.

Ljusutdelning inför allhelgona

Engagemanget kring allhelgona är stort och det rentav ökar. Många besöker en kyrkogård eller minnesplats under denna helg. Svenska kyrkan vill finnas med och lysa upp mörkret. På många platser – stationer och köpcentra – i Sverige arrangerar församlingar ljusutdelning lagom till allhelgonahelgen och inför första advent. Håll utkik om det delas ut ljus i din närhet. Information kan finnas på din församlings webbsida eller i församlingstidning.

Kirjoita rukous
ja sytytä kynttilä
verkossa:

be.svenskkyrkan.se

FOTO: GETTY IMAGES

6. Joulukuuta Itsenäisyyspäivä

Suomi itsenäistyi vuonna 1917. Päivää vietetään sodissa kaatuneiden ja itsenäisyyden puolesta taistelleiden muistolle. Sepeleet ja sotilasparaatit kunnioittavat heitä. Suomessa käydään myös sankarihaudoilla. Illalla kansa kokoontuu katsomaan suoraa tv-lähetystä tasavallan presidentin Linnan-juhlista.

Itsenäisyyspäivää vietetään myös ruotsinsuomalaisten parissa monissa seurakunnissa.

6 december Finlands självständighet

1917 förklarade sig Finland självständigt. Dagen firas idag till minnet av dem som mist livet i kriget och försvarat landets självständighet. Dessa äras med kransnedläggning och en militärparad. Många går till kyrkogården för att minnas de stupade vars hjältegravar finns på nästan alla kyrkogårdar i landet. På kvällen samlar presidentens mottagning folket framför teven.

Två ljus placeras väl synliga på fönsterbrädorna. Ljusets symboliserar hemmet och fosterlandet. De tänds efter skymningen.

Självständighetsdagen firas också bland sverigefinländare i många församlingar i Sverige.

Pikkujoulu

Lauantaina ennen ensimmäistä adventtia vietetään pikkujouluja. Jouluvalot syttyvät! Silloin on tarjolla musiikkia, tanssia, joulunkynttilöitä ja perinteinen glögi. Joulupukki tuo ensimmäiset pienet lahjat.

Pikkujoulu – en försmak av julen

Lördagen före 1:a advent börjar julen med ”lilla julafton”. Julljusens tänds. Det bjuds musik, dans, julljus och den traditionella juldrycken glögg. Besök av jultomten och julklappar hör också till.

FOTO: GETTY IMAGES

Joulurauhan julistus

Perinne, jossa joulurauha julistetaan Suomen Turusta klo 12 jouluaattona juontaa juurensa jo 1300-luvulta. Laki, jota tänä päivänä luetaan, on peräisin vuodelta 1903 ja muistuttaa kansalaisia juhlaa ”asiaankuuluvalla hartaudella viettämään”. Vuonna 1986 alkoivat joulurauhanjulistuksen suorat tv-lähetykset myös Ruotsissa. Ne löytyvät netistä osoitteesta svtplay.se/abo-julfred.

Julfredsutlysning

Julfredsutlysningen sker från Åbo klockan 12 på julafton. Traditionen härstammar från 1300-talet. Julefridsutlysningen är idag en lagtext från 1903 och påminner om att under julhelgen ska medborgare ”iakttaga ett stilla och fridsamt uppförande”. Sedan 1986 tv-sänds utlysning av julfreden också i Sverige. Direktsändning sker via svtplay.se/abo-julfred.

ANN-MARI LUNDHOLM
NINETTA EDELSGREN

Pieni liekki

Pieni liekki tänään syttyy
talven synkkään pimeyteen.
Pieni liekki valon antaa,
toivon tuikkeen sydämeen.

Pieni liekki ympärilleen
hiljaa hehkuu lämpöä.
Pieni liekki meille kertoo,
Jumala on lähellä.

Liten låga

Liten låga, som nyss tändes
hopp i vintermörkret ger.
Liten låga, ljusets seger
trots din enkelhet vi ser.

Liten låga, i dess närhet
den som fryser värme får.
Liten låga, ljusets källa,
ifrån Fadern själv utgår

ANNA-MARI KASKINEN
GUN ERIKSSON-BLOMFELT

